

ILO-konvensjon nr. 169 om urbefolkninger og stammefolk i selvstendige stater

Ratifisert av Norge den 20. juni 1990.

Konvensjon nr. 169 om urbefolkninger og stamme- folk i selvstendige stater, 1989

Den internasjonale arbeidsorganisasjons generalkonferanse, som styret for Det internasjonale arbeidsbyrå har sammenkalt i Geneve til sin 76. sesjon 7. juni 1989, og som merker seg de internasjonale standarder i Konvensjon nr 107 av 1957 om Vern og integrering av urbefolkninger og andre folkegrupper som helt eller delvis lever under stammefolhold i uavhengige land, og som minner om innholdet i Verdenserklæringen om menneskerettigheter, den internasjonale konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, den internasjonale konvensjonen om sivile og politiske rettigheter og de mange internasjonale instrumenter mot diskriminering, og som tar i betraktning at utviklingen både innen folkeretten siden 1957 og i situasjonen for urbefolkninger og stammefolk over hele verden har ført til et behov for å vedta nye internasjonale standarder på dette området, med sikte på å fjerne den integrasjonsorienteringen som preget de tidligere standardene, og som anerkjenner disse folks ønskemål om kontroll over sine egne institusjoner, sin livsform og økonomiske utvikling, og om å opprettholde og utvikle videre sin identitet, språk, og religion innen rammen av de stater de lever i, og som merker seg at disse folk i mange deler av verden ikke er i stand til å nyte godt av fundamentale menneskerettigheter på linje med den øvrige befolkning i de stater de lever i, og at deres rettsorden, verdier, sedvaner og synsmåter ofte er blitt undergravd, og som gjør oppmerksom på de særlige bidrag urbefolkninger og stammefolk yter til kulturelt mangfold, til harmoniske sosiale og økologiske forhold for menneskeheten og til internasjonalt samarbeid og forståelse, og som merker seg at de følgende bestemmelser er utarbeidet i samarbeid med De forente nasjoner, FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO), FNs organisasjon for utdanning, vitenskap og kultur (UNESCO) og Verdens helseorganisasjon (WHO), foruten med det Interamerikanske indianske institutt, på korrekt nivå og innen organisasjonenes respektive områder, og at det er foreslått å fortsette dette samarbeidet for å fremme og sikre gjennomføringen av disse bestemmelsene, og som har besluttet å vedta endel forslag om delvis revisjon av Konvensjon nr 107 (1957) som punkt 4 på konferansens dagsorden under denne sesjonen, og som har vedtatt at disse forslagene skal ha form av en internasjonal konvensjon som reviderer Konvensjonen om urbefolkninger og andre folkegrupper som lever under stammeforhold (1957); vedtar i dag, den 27. juni 1989, følgende konvensjon som kan kalles Konvensjonen om urbefolkninger og stammefolk 1989.

DEL I. ALMINNELIGE RETNINGSLINJER

Artikkel 1

1. Denne konvensjonen gjelder for:

- a) stammefolk i selvstendige stater der sosiale, kulturelle og økonomiske forhold skiller den fra andre deler av det nasjonale fellesskap og der deres status helt eller delvis er regulert av egne skikker, tradisjoner eller av særlige lover eller forskrifter;
 - b) folk i selvstendige stater som er ansett som opprinnelige fordi de nedstammer fra de folk som bebodde landet eller en geografisk region som landet hører til da erobring eller kolonisering fant sted eller da de nåværende statsgrenser ble fastlagt og som - uansett deres rettslige stilling - har beholdt alle eller noen av sine egne sosiale, økonomiske, kulturelle og politiske institusjoner.
2. Egen-identifisering som urbefolkning eller stammefolk skal være et grunnleggende kriterium for å bestemme hvilke grupper bestemmelsene i denne konvensjonen skal gjelde for.
3. Bruken av begrepet «folk» i denne konvensjonen skal ikke ha noen innvirkning på de rettigheter som forøvrig kan knyttes til begrepet i folkeretten.

Artikkel 2

1. Regjeringene skal ha ansvaret for - med deltaking av vedkommende folk – å sette i gang samordnet og systematisk virksomhet for å verne disse folks rettigheter og å garantere at deres integritet blir respektert.

2. Slik virksomhet skal omfatte tiltak for å

- a) sikre at medlemmer av disse folk nyter godt av de rettigheter og muligheter som nasjonale lover og forskrifter sikrer for andre medlemmer av befolkningen, på lik linje med disse;
- b) fremme full virkeliggjøring av disse folks sosiale, økonomiske og kulturelle rettigheter med respekt for deres sosiale og kulturelle identitet, skikker og tradisjoner og for deres institusjoner;
- c) bistå medlemmene av vedkommende folk med å fjerne eventuelle sosio-økonomiske ulikheter mellom urbefolkning og øvrige medlemmer av det nasjonale fellesskap; på en måte som er i samsvar med deres forventninger og livsform.

Artikkel 3

1. Urbefolkninger og stammefolk skal i fullt monn nyte godt av menneskerettigheter og grunnleggende friheter uten hinder eller diskriminering. Bestemmelsene i denne konvensjon skal gjelde uten diskriminering for kvinner og menn i disse folk.

2. Det skal ikke brukes noen form for makt eller tvang som bryter med menneskerettigheter og grunnleggende friheter for disse folk, innbefattet rettighetene i henhold til denne konvensjon.

Artikkel 4

1. Det skal treffes særlige tiltak på hensiktsmessig måte for å sikre enkeltpersoner fra vedkommende folk og deres institusjoner, eiendom, arbeid, kultur og miljø.

2. Slike særlige tiltak skal ikke være i strid med klart uttrykte ønsker fra vedkommende folk.

3. Alminnelige statsborgerlige rettigheter skal ikke kunne begrenses av slike særlige tiltak.

Artikkel 5

Når bestemmelsene i denne konvensjon settes i verk:

a) skal disse folks sosiale, kulturelle, religiøse og åndelige verdier anerkjennes og vernes, og det skal tas tilbørlig hensyn til de typer av problemer de møter både som gruppe og som enkeltpersoner;

b) skal disse folks sosiale, kulturelle, religiøse og åndelige verdier respekteres;

c) skal det treffes tiltak som kan minske problemer disse folk får i forhold til endringer i levekår og arbeidsforhold, med deltaking av og i samarbeid med de folk som blir berørt.

Artikkel 6

1. Når bestemmelsene i denne konvensjon settes i verk, skal regjeringene:

a) rådføre seg med vedkommende folk, ved hensiktsmessige ordninger og spesielt gjennom deres representative institusjoner, når det overveies å innføre lovgivning eller administrative tiltak som kan få direkte betydning for dem;

b) etablere virkemidler for at disse folk fritt kan delta, minst i samme utstrekning som andre deler av befolkningen, på alle beslutningsnivåer i folkevalgte, administrative og andre organer med ansvar for regelverk og virksomhet som angår dem;

c) etablere virkemidler for full utvikling av disse folks egne institusjoner og initiativer, og når det er aktuelt, skaffe nødvendige ressurser for dette formål.

2. De konsultasjonene som finner sted ved iverksetting av denne konvensjonen, skal foregå med god vilje, i former som er tilpasset forholdene og med den målsetting å oppnå enighet om eller tilslutning til de foreslåtte tiltakene.

Artikkel 7

1. Vedkommende folk skal ha rett til å vedta sine egne prioriteringer for utviklingsprosessen i den grad den angår deres liv, tro, institusjoner, åndelige velvære og de landområder de lever i eller bruker på annen måte, og til så langt som mulig å ha kontroll med sin egen økonomiske, sosiale og kulturelle utvikling. I tillegg skal de delta i utforming, gjennomføring og evaluering av nasjonale og regionale utviklingsplaner og -programmer som kan få direkte konsekvenser for dem.

2. Forbedring av levekår, arbeidsforhold og standarder for helse og utdanning for vedkommende folk skal foregå med deltaking fra og i samarbeid med dem og skal prioriteres i planer for den allmenne økonomiske utvikling av de områder der de bor. Spesielle utviklingsprosjekter for disse områdene skal også legges opp slik at de fremmer slike forbedringer.

3. I samarbeid med vedkommende folk skal myndighetene sikre at det blir gjennomført undersøkelser, når dette er relevant, for å fastslå de sosiale, åndelige, kulturelle og miljømessige virkninger for dem av planlagt utviklingstiltak. Resultatet av disse undersøkelser skal være grunnleggende kriterier for gjennomføringen av slik virksomhet.

4. I samarbeid med vedkommende folk skal myndighetene treffe tiltak for å verne og bevare miljøet i de områder der de lever.

Artikkel 8

1. Ved anvendelse av nasjonale lover og forskrifter overfor vedkommende folk, skal det tas tilbørlig hensyn til deres sedvaner og sedvanerett.

2. Disse folk skal ha rett til å beholde sine egneskikker og institusjoner der disse ikke strider mot grunnleggende rettigheter fastlagt i nasjonal rettsorden eller mot internasjonalt anerkjente menneskerettigheter. Når det er nødvendig, skal det etableres framgangsmåter for å løse konflikter som kan oppstå ved gjennomføringen av dette prinsippet.

3. Bruk av punktene 1 og 2 i denne artikkel skal ikke hindre medlemmer av disse folk i å utøve rettigheter som enhver borger har og i å påta seg tilsvarende plikter.

Artikkel 9

1. Dersom medlemmer av vedkommende folk begår lovbrudd, skal tradisjonelle reaksjonsmåter som praktiseres av vedkommende folk respekteres i den grad disse er i samsvar med nasjonal lovgivning og med internasjonalt anerkjente menneskerettigheter.
2. De sedvaner disse folk har når det gjelder straffereaksjoner, skal tas i betraktning når myndigheter og rettsvesen behandler slike saker.

Artikkel 10

1. Når det fastsettes straff med hjemmel i generell lovgivning overfor medlemmer av disse folk, skal det tas hensyn til deres økonomiske, sosiale og kulturelle særtrekk.
2. Andre straffereaksjoner enn fengsling skal foretrekkes.

Artikkel 11

Det er forbudt og straffbart etter loven å pålegge medlemmer av vedkommende folk tvungen tjeneste i noen form, betalt eller ubetalt, bortsett fra forhold som er lovfestet for alle borgere.

Artikkel 12

Vedkommende folk skal sikres mot at deres rettigheter misbrukes og skal ha mulighet til å reise sak for domstolene, som enkeltpersoner eller gjennom sine representative organer, for å kunne få effektivt vern av sine rettigheter. Det skal treffes tiltak for å sikre at medlemmer av disse folk både selv kan forstå og bli forstatt av andre i rettslige sammenhenger, om nødvendig ved hjelp av tolk eller på annen effektiv måte.

DEL II. LANDRETTIGHETER

Artikkel 13

1. Når regjeringer iverksetter denne del av konvensjonen, skal det vises respekt for den særlige betydning for vedkommende folks kultur og åndelige verdier av de landområder og/eller territorier der de lever eller bruker på annen måte, og spesielt de kollektive sidene av dette forholdet.
2. Bruken av begrepet «landområder» i Artikkel 15 og 16 skal omfatte begrepet «territorier», som dekker totalmiljøet i de områdene vedkommende folk lever i eller bruker på annen måte.

Artikkel 14

1. Vedkommende folks rett til å eie og besitte de landområder der de tradisjonelt lever, skal anerkjennes. Når forholdene tilsier det, skal det treffes tiltak for å sikre vedkommende folks rett til å bruke landområder der de ikke er de eneste som lever, men som de tradisjonelt har hatt tilgang til for sitt livsopphold og sin tradisjonelle virksomhet. I denne sammenheng skal det legges spesiell vekt på situasjonen for nomadiske folk og personer som driver flyttejordbruk.
2. Myndighetene skal ta nødvendige skritt for å identifisere de landområder der vedkommende folk tradisjonelt lever, og sikre effektivt vern av deres eiendomsrett og rett til besittelse.
3. Hensiktsmessige ordninger skal etableres i nasjonal rettsorden for å avgjøre rettskrav knyttet til landområder fra vedkommende folk.

Artikkel 15

1. Vedkommende folks rett til naturressurser i deres landområder skal sikres spesielt. Slike rettigheter omfatter disse folks rett til å delta i bruk, styring og bevaring av disse ressursene.
2. I tilfeller der Staten beholder eiendomsretten til mineraler, ressurser under jorden eller til andre ressurser som finnes i landområdet, skal myndighetene ikke sette i gang eller tillate noen tiltak for utforskning eller utnytting av disse ressurser i disse folks landområder, før det er opprettet eller tatt i bruk rådgøringsordninger med disse folk, for å fastslå om og i hvilken utstrekning deres interesser kan bli skadelidende. Når det er mulig, skal vedkommende folk ha del i utbyttet av slik virksomhet og skal få rimelig erstatning for enhver skade de lider på grunn av slik virksomhet.

Artikkel 16

1. Med de begrensninger som finnes i de følgende punkter i denne artikkel, skal ikke vedkommende folk kunne flyttes fra de landområder der de lever.
2. Når flytting av disse folk anses nødvendig som ekstraordinært tiltak, skal slik omplassering bare finne sted etter at de er blitt informert og har gitt sitt samtykke på fritt grunnlag. Dersom slikt samtykke ikke kan oppnås, skal slik omplassering bare finne sted etter at hensiktsmessige ordninger som er fastsatt i nasjonal lovgivning og forskrifter er fulgt, inkludert offentlige høringer når det er aktuelt, der det er sørget for reell representasjon fra vedkommende folk.
3. Disse folk skal ha rett til å vende tilbake til sine tradisjonelle landområder når dette er mulig, så snart årsaken til omplasseringen er borte.
4. I de tilfeller der slik tilbakevending ikke er mulig, skal det ifølge avtale eller ved hensiktsmessige ordninger når slik avtale ikke finnes, sørges for at disse folk i alle tilfeller der det er mulig skal få landområder av minst samme kvalitet og rettslig status som de landområder de hadde tidligere. Disse skal være egnet for deres nåværende behov og framtidige utvikling. Hvis vedkommende folk uttrykker ønske om erstatning i form av penger eller i naturalier, skal de få det med rimelig garantier.
5. Personer som er omplassert på slik måte skal få full erstatning for tap eller skade som følger av dette.

Artikkel 17

1. Ordninger for overdragelse av landrettigheter mellom medlemmer av disse folk, og som har hevd i vedkommende folk, skal respekteres.

2. Vedkommende folk skal alltid rådspørres ved vurdering av deres rettslige adgang til å gi fra seg landområder eller på annen måte overføre sine rettigheter ut av fellesskapet.
3. Personer som ikke hører til disse folk skal hindres i å dra fordel av deres sedvaner eller manglende forståelse av lovverket til å sikre seg eiendomsrett til, besittelse eller bruk av land som tilhører medlemmer av disse folk.

Artikkel 18

Passende straffereaksjoner skal fastsettes i lovs form mot ikke-autorisert inntrenging i eller bruk av vedkommende folks landområder. Myndighetene skal sette i verk tiltak for å hindre slike overtredelser.

Artikkel 19

Nasjonale jordbruksprogrammer skal sikre vedkommende folk en behandling som er jevn god med det som tilbys andre deler av befolkningen med hensyn til:

- a) å sørge for mer land til disse folk når de ikke har store nok områder til å skaffe seg det som skal til for en normal tilværelse, eller som er nødvendig for en mulig økning i deres folketall;
- b) å sørge for tilstrekkelige ressurser til utvikling av de landområder disse folk allerede eier.

DEL III. SYSSELSETTING OG ARBEIDSLIV

Artikkel 20

1. Innen rammen av nasjonal lovgivning og forskrifter og i samarbeid med vedkommende folk, skal myndighetene treffe særlige tiltak for å sikre at arbeidstakere som er medlemmer av disse folk får effektivt vern med hensyn til rekruttering til arbeidslivet og sysselsettingsvilkår, i den grad disse ikke er godt nok vernet av det generelle lovverket for arbeidslivet.

2. Myndighetene skal gjøre alt som er mulig for å hindre enhver diskriminering mellom arbeidstakere fra vedkommende folk og arbeidstakere forøvrig, særlig med hensyn til:

- a) Adgang til sysselsetting, inkludert fagarbeid, foruten tiltak for opprykk og forfremmelse;
- b) Lik lønn for arbeid av likt verd;
- c) Medisinsk og sosial bistand, helse og sikkerhet i arbeidsforhold, alle trygdeytelser og enhver annen yrkesmessig betinget ytelse og til bolig;
- d) Rett til organisering og frihet til å drive alt lovlig fagforeningsarbeid, og rett til å inngå kollektive avtaler med arbeidsgiver eller arbeidsgiverorganisasjoner.

3. Tiltakene skal omfatte sikring av:

- a) at arbeidstakere i vedkommende folk, inkludert sesongarbeidere, midlertidig ansatte og vandrearbeidere i jordbruket og annen næring, og de som er ansatt av virksomheter som driver formidling eller utleie av arbeidskraft har samme vern gjennom nasjonal lovgivning og praksis som slike arbeidstakere forøvrig har i samme sektor, og at de er fullt ut informert om sine rettigheter ifølge lovverket for arbeidslivet og om sine muligheter til å få erstatning eller oppreisning;
- b) at arbeidstakere i vedkommende folk ikke utsettes for helsefarlige arbeidsvilkår, spesielt med hensyn til å bli eksponert for plantevernmidler eller andre giftige stoffer;
- c) at arbeidstakere i vedkommende folk ikke utsettes for tvangsrekruttering, inkludert tvangsarbeid, pliktarbeid, gjeldsslaveri eller av andre grunner;
- d) at kvinnelige og mannlige arbeidstakere i vedkommende folk får like muligheter og lik behandling med hensyn til sysselsetting og vern mot seksuell trakassering.

4. Det skal legges særlig vekt på å få etablert adekvate arbeidstilsynsordninger i områder der arbeidstakere fra vedkommende folk er i yrkesarbeid, for å sikre at bestemmelsene i denne del av konvensjonen blir etterlevd.

DEL IV. YRKESOPPLÆRING, HANDVERK OG BYGDENÆRINGER

Artikkel 21

Medlemmer av vedkommende folk skal ha minst like gode muligheter til yrkesopplæring som øvrige borgere.

Artikkel 22

1. Det skal treffes tiltak for å fremme frivillig deltaking fra medlemmer av vedkommende folk i yrkesopplæringsprogrammer som gjelder for alle.

2. Dersom slike generelt innrettede yrkesopplæringsprogrammer ikke er i samsvar med vedkommende folks særlige behov, skal myndighetene sikre - med deltaking av disse folk - at det blir utarbeidet regelverk og programmer for spesiell opplæring.

3. Alle spesielle opplæringsprogrammer skal baseres på vedkommende folks økonomiske forhold, deres sosiale og kulturelle vilkår og praktiske behov. Alle undersøkelser i denne sammenheng skal utføres i samarbeid med disse folk, som skal rådspørres om organisering og gjennomføring av slike programmer. Når det er mulig, skal disse folk etterhvert overta ansvaret for organisering og gjennomføring av slike spesielle opplæringsprogrammer, dersom de beslutter det.

Artikkel 23

1. Håndverk, bygde- og lokalt basert virksomhet, naturalhusholdning og tradisjonell virksomhet for vedkommende folk, som jakt, fiske, fangst og sanking, skal anerkjennes som viktige faktorer for å opprettholde deres kultur, økonomiske bæreevne og utvikling. Når det er aktuelt, skal myndighetene sikre at slik virksomhet blir styrket og fremmet, med deltaking av disse folk.

2. Når vedkommende folk ber om det, skal rimelig faglig og økonomisk bistand skaffes tilveie hvis det er mulig. Det skal tas hensyn til disse folks tradisjonelle teknologi og kulturelle særtrekk, foruten til bærekraftig og rettferdig utvikling.

DEL V. TRYGD OG HELSE

Artikkel 24

Sosiale trygdeordninger skal gradvis utvides til de dekker vedkommende folk og skal anvendes uten at det diskrimineres mot dem.

Artikkel 25

1. Myndighetene skal sørge for at tilfredsstillende helsetjenester blir gjort tilgjengelig for vedkommende folk og skal skaffe dem ressurser til utforming og gjennomføring av slike tjenester under deres eget ansvar og kontroll, slik at de kan nyte godt av så høy fysisk og mental helsemessig standard som mulig.

2. I størst mulig grad skal helsetjenester finnes i lokalmiljøet. Slike tjenester skal planlegges og administreres i samarbeid med vedkommende folk og ta hensyn til deres økonomiske, geografiske, sosiale og kulturelle forhold så vel som deres tradisjonelle forebyggende metoder, behandlingspraksis og medisiner.

3. Helsetjenesten skal legge hovedvekt på opplæring og sysselsetting av lokale helsearbeidere og skal konsentrere seg om primærhelsetjeneste, samtidig som det skal holdes nær kontakt med andre nivåer i helsetjenesten.

4. Ordninger for slike helsetjenester skal samordnes med landets økonomiske og sosiale tiltak forøvrig.

DEL VI. UTDANNING OG KOMMUNIKAS.ION

Artikkel 26

Det skal treffes tiltak for å sikre medlemmer av vedkommende folk minst like god mulighet til å skaffe seg utdanning på alle nivåer som det den øvrige del av nasjonalsamfunnet har.

Artikkel 27

1. Utdanningsprogrammer og utdanningstilbud for vedkommende folk skal utvikles og gjennomføres i samarbeid med dem for å kunne møte deres særlige behov. De skal omfatte deres historie, kunnskaper, teknologi, verdisystemer og deres sosiale, økonomiske og kulturelle ønskemål for øvrig.

2. Ansvarlig myndighet skal sikre at medlemmer av disse folk får opplæring, og at de deltar i utforming og drift av utdanningsprogrammer med sikte på gradvis overføring av ansvar for driften av slike programmer i forhold til disse folk, der dette er aktuelt.

3. Dessuten skal myndighetene anerkjenne disse folks rett til å opprette sine egne utdanningsinstitusjoner og utdanningsordninger, forutsatt at disse holder minimumsstandarder som ansvarlig myndighet fastsetter i samråd med disse folk. Rimelige ressurser skal settes av til dette formål.

Artikkel 28

1. Når det er praktisk mulig, skal barn i vedkommende folk lære å lese og skrive enten på sitt eget opprinnelige språk eller på det språk som er mest brukt av den gruppen de hører til. Dersom dette ikke er praktisk mulig, skal ansvarlig myndighet rådføre seg med disse folk for å komme fram til tiltak som kan fremme denne målsettingen.

2. Det skal treffes fullgode tiltak for å sikre at disse folk har mulighet til å uttrykke seg flytende på nasjonalspråket eller i et av nasjonalspråkene i landet.

3. Det skal treffes tiltak for å bevare og fremme utvikling og bruk av de opprinnelige språk for vedkommende folk.

Artikkel 29

Formidling av allmenne kunnskaper og ferdigheter som kan bidra til at barn i vedkommende folk kan delta fullt ut og på like fot både i sitt eget miljø og i nasjonal sammenheng, skal være et mål for utdanningen av disse folk.

Artikkel 30

1. Myndighetene skal treffe tiltak som passer med vedkommende folks tradisjon og kultur for å gjøre dem kjent med sine rettigheter og plikter, særlig i forhold til arbeidsliv, økonomiske muligheter, utdanning, velferds- og helsespørsmål og til de rettigheter som følger av denne konvensjon.

2. Dersom det er nødvendig, skal dette gjøres ved hjelp av massemedia på disse folks språk.

Artikkel 31

Det skal settes i verk informasjonstiltak i alle sektorer av samfunnet, og særlig blant de grupper som er i mest direkte kontakt med vedkommende folk, for å fjerne fordommer som måtte eksistere mot disse folk. For å oppnå dette, skal det settes inn ressurser for å sikre at lærebøker i historie og læremidler for øvrig gir et rettferdig, korrekt og informativt bilde av disse folks samfunn og kultur.

DEL VII. KONTAKT OG SAMARBEID OVER STATSGRENSER

Artikkel 32

Regjeringer skal treffe hensiktsmessige tiltak, bl.a. gjennom internasjonale avtaler, for å lette kontakt og samarbeid over statsgrenser, herunder virksomhet på økonomiske, sosiale, kulturelle og miljømessige områder, mellom urbefolkninger og stammefolk.

DEL VIII. FORVALTNING

Artikkel 33

1. Den statsmyndighet som har ansvar for de saker som denne konvensjon omfatter, skal sikre at det finnes offentlige organer eller andre hensiktsmessige ordninger for forvaltning av programmer og virksomhet som berører vedkommende folk, og skal sikre at de har tilstrekkelige ressurser til å utføre de oppgaver de er pålagt på en skikkelig måte.

2. Slike programmer skal omfatte:

a) planlegging, samordning, utførelse og vurdering av de tiltak konvensjonen fastsetter, i samarbeid med vedkommende folk;

b) forslag overfor ansvarlig myndighet om lovgivning eller andre tiltak for overvåking av gjennomføringen av de tiltak som treffes, i samarbeid med vedkommende folk.

DEL IX. ALMINNELIGE BESTEMMELSER

Artikkel 34

Arten og omfanget av de tiltak som treffes for å iverksette denne konvensjonen skal fastsettes på en fleksibel måte, og med hensyn til særegne forhold i hvert enkelt land.

Artikkel 35

Iverksetting av bestemmelsene i denne konvensjonen skal ikke virke ugunstig inn på goder og rettigheter vedkommende folk har i henhold til andre konvensjoner og rekommandasjoner, internasjonale instrumenter, avtaler, eller til nasjonale lover, kjennelser, sedvaner eller avtaler.

DEL X. SLUTTBESTEMMELSER

Artikkel 36

Denne konvensjon reviderer Konvensjonen om urbefolkninger og andre befolkningsgrupper som lever under stammeforhold, 1957.

Artikkel 37

De formelle ratifikasjoner av denne konvensjon skal oversendes Generaldirektøren for Det internasjonale arbeidsbyrå til registrering.

Artikkel 38

1. Denne konvensjon skal være bindende bare for de medlemsstater i Den internasjonale arbeidsorganisasjonen som har fått registrert sine ratifikasjoner hos Generaldirektøren.

2. Den skal tre i kraft 12 måneder etter den dag da to medlemsstaters ratifikasjoner er blitt registrert hos Generaldirektøren.

3. Deretter skal denne konvensjonen tre i kraft for enhver medlemsstat 12 måneder etter den dag da dens ratifikasjon er blitt registrert.

Artikkel 39

1. En medlemsstat som har ratifisert denne konvensjon kan når 10 år er gått fra den dag da konvensjonen trådte i kraft oppsi den ved å sende melding om dette til Generaldirektøren for Det internasjonale arbeidsbyrå til registrering. Slik oppsiing trer ikke i kraft før ett år etter at den er blitt registrert.

2. Enhver medlemsstat som har ratifisert denne konvensjon, og som ikke innen ett år etter utgangen av den 10-årsperiode som er nevnt i foregående punkt, gjør bruk av den oppsiingsrett som er fastsatt i denne artikkel, er bundet for ytterligere 10 år, og kan deretter oppsi denne konvensjon ved utgangen av hver 10-årsperiode på de vilkår som er fastsatt i denne artikkel.

Artikkel 40

1. Generaldirektøren for Det internasjonale arbeidsbyrå skal underrette alle medlemsstater av Den internasjonale arbeidsorganisasjon om registrering av alle ratifikasjoner og oppsiinger som er sendt ham av organisasjonenes medlemsstater.

2. Når Generaldirektøren underretter medlemsstatene i Organisasjonen om registreringen av den annen ratifikasjon som er sendt ham, skal han henlede medlemsstatenes oppmerksomhet på den dag da konvensjonen vil tre i kraft.

Artikkel 41

Generaldirektøren for Det internasjonale arbeidsbyrå skal sende Generalsekretæren for De forente nasjoner fullstendige opplysninger om alle ratifikasjoner og oppsiinger som registreres av ham etter reglene i de foregående artikler, for at de kan bli registrert i samsvar med artikkel 102 i De forente nasjoners pakt.

Artikkel 42

Styret for Det internasjonale arbeidsbyrå skal når det finner det nødvendig, legge fram for Arbeidskonferansen en melding om hvordan denne konvensjonen har virket og undersøke om det er ønskelig å sette på Konferansens dagsorden spørsmålet om hel eller delvis revisjon av konvensjonen.

Artikkel 43

1. Dersom Konferansen vedtar en ny konvensjon som endrer denne konvensjon helt eller delvis, og intet annet er bestemt i den nye konvensjon, skal

a) en medlemsstats ratifikasjon av den nye reviderende konvensjon ipso jure innebære en øyeblikkelig oppsiing av denne konvensjon uten omsyn til reglene i artikkel 39 ovenfor, forutsatt at den nye reviderende konvensjon er trådt i kraft,

b) denne konvensjon ikke lenger kunne ratifiseres av medlemsstatene fra den dag da den reviderende konvensjon trer i kraft.

2. Denne konvensjon skal i alle tilfelle vedbli å være i kraft i sin nåværende form og med sitt nåværende innhold for de medlemsstater som har ratifisert den, men som ikke har ratifisert den reviderende konvensjon.

Artikkel 44

De engelske og franske versjoner av denne konvensjons tekst har samme gyldighet.